Nr. 3672.

CURRENDA XVI.

A. D. 1879.

N. 3434.

Provocatio ad collectam in favorem Abbatiae Benedictinorum in Monte Casino.

Jam sub 8. Aprilis 1879. N. 1861. annuntiavimus P. T. Clero Dioecesano, die 12. Septembris 1880. in monasterio S. Benedicti in monte Casino Jubilæum 14. saeculorum natalis diei S. Benedicti cum magna solemnitate celebratum iri, et hac occasione provocavimus ad collectam in favorem restaurationis domus in urbe Nursia, in qua S. Benedictus et soror ejus s. Scholastica lumen terrestre conspexit. Modo Rmus D. Nicolaus D. Orgemont Abbas Archicoenobii Montis Casini litteris ad Nos datis, similem expetit collectam in favorem hujus Archicoenobii Casinensis, quod incunabula est totius ordinis S. Benedicti, et cujus fata tristia nota sunt P. T. Clero ex ephemeridibus. Tenor litterarum harum est sequens:

EXCELLENTISSIME DOMINE,

Cum S. Benedicti natalis saecularem annum universus ejus Ordo celebraturus sit, Abbatia Montis Casini pietati tuae enixe se commendat. Quo temporum injuria illam deduxerit, Te plane non fugit. Dejecta sedet, manumque tendit, ne una e Benedictina familia in laetissimo Parentis sui Jubilaeo canticum Domini canente, in salicibus suspendat organa sua. Si quod majores nostri in ipsa Petri Cathedra et in Episcopalibus Sedibus sanctitatis et doctrinae monumentum reliquerint, nunc grati Tui animi in eos testimonium prodeat. Dispertire et dare pauperibus Episcoporum est; sed micas, quae in fractione panis cadunt de mensa Tua, ne prohibeas Benedicto, qui tot animas esurientes satiavit bonis. Fidelium Tibi commissorum charitatem erga nos compelle; et pia dona quae in Tuis Ecclesiis collectae peragendae Tibi deferent, cura ut habeam una cum nominibus oblatorum, ut ipsa in oblationum Regestum relata cum Pontificum et imperatorum Diplomatibus Casinense Tabularium posteris amandanda excipiat; quae ut scripta sint in coelis multa prece Dominum prosequemur.

Adnexum exemplar Epistolae ad Abbates universi Ordinis S. Benedicti, quae apud nos ejusdem Jubilei honestandi causa gerantur, omnino Te monet.

Me paratum ad omnia devotione et obsequio Tibi addictissimum oro ut habeas.

Datum ex Archicoenobio Montis Casini mense Aprilis MDCCCLXXVII.

Humillimus in Christo Servus
D. NICOLAUS D' ORGEMONT
Abbas Casinensis.

Collectam quotam Perillustres Decani anteponent Consistorio Nostro.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae die 1. Julii 1879.

Wykaz listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

wylosowanych na dniu 13. Czerwca 1879 r.

4%ych przy 73em losowaniu w sumie 159.625 zł. w. a. 5%ych przy 21em losowaniu w sumie 89.500 zł. w. a. 5%ych 37 let. przy 11em losowaniu w sumie 75.000 zł. w. a.

Listy zastawne 4%

Ser. I. Nr. 368, 372. **Ser. II.** Nr. 541, 601, 713. **Ser. III.** 2390, 6103, 7373, 7444, 7457, 7680, 8560, 8754, 9211, 11181, 11249, 11344, 11453, 11558, 12037, 12056, 12297, 12319, 12454, 12659, 12672, 13045, 13094, 13172, 13231, 13357, 13467, 13473, 13594, 13624, 13761, 13766, 13771, 13896, 14239, 14484, 14569, 14652, 15294, 15337, 15355, 15395, 15542, 15720, 15742, 15754, 15798, 15846, 16153, 16189, 16192, 16332, 16530, 16763, 16844, 17196, 17352, 17512, 17517, 17710, 17841, 17989, 18198, 18286, 18433, 18695, 18810, 18833, 18851, 19117, 19142, 19166, 19274, 19326, 19369, 19437, 19563, 19741, 19826, 19942, 19966, 20066, 20068, 20225, 20226, 20229, 20380. — **Ser. IV.** 215, 1464, 2594, 3169, 3735, 4580, 4667, 4671, 4847, 4862, 4863, 5027, 5526, 5536, 5833, 6052, 6124, 6324, 6434, 6452, 6465, 6531, 6617, 6629, 6676, 6818, 6861, 6989, 7050, 7081, 7167, 7412, 7551, 7554, 7568, 7595, 7600, 7627, 7946, 7978, 8201, 8234, 8245. — **Ser. V.** 3782, 5269, 5282, 5695, 7921, 9420, 9659, 10961, 11024, 12286, 12295, 12424, 12537, 12556, 12591, 12679, 12803, 13005, 13049, 13080, 13129, 13308, 13684, 13717, 13755, 13779, 14008, 14073, 14085, 14221, 14538, 14627, 14700, 14720, 14737, 14878, 15142, 15484, 15734, 15876, 16106, 16119, 16224, 16311, 16368, 16587, 16830, 16994, 16995, 17012, 17083, 17102, 17118, 17385, 17445, 17567, 17639, 17700, 17965, 18033, 18046, 18114, 18148, 18174, 18178, 18511, 18735, 18801, 18853, 18955, 18997, 19099, 19153, 19176, 19188, 19209, 19340, 19494, 19559, 19586, 19604, 19637, 19686, 19706, 19785, 20004, 20049, 20339, 20346, 20370, 20560, 20566, 20582, 20656, 20711, 20729, 20742, 20753,

20825, 20863, 20934, 20962, 21118, 21165, 21184, 21209, 21272, 21332, 21398, 21450, 21635, 21645, 21779, 21966, 22198, 22209, 22410, 22417, 22433, 22446, 22507, 22556, 22567, 22570, 22852, 22925, 23046, 23098, 23107, 23171, 23183, 23317, 23336, 23360, 23403, 23405, 23447, 23477, 23504, 23536, 23665, 23674, 23766, 23846, 23899.

Listy zastawne 5%.

Ser. II. Nr. 174, 254, 431, 540, 596. **Ser.** III. 101, 626, 1171, 1285, 1496, 1556, 1603, 1628, 1683, 1756, 1762, 1843, 1861, 1975, 2001, 2009, 2081, 2398, 2446, 2643, 2942, 3008, 3113, 3267, 3292, 3507, 3522, 3685, 3703, 3759, 3974, 4047, 4144, 4152, 4373, 4420, 4464, 4572, 5209, 5517, 5770, 5889, 6066, 6164, 6183, 6444, 6598, 6650, 6686, 6746, 6813, 7148, 7635. — **Ser.** IV. 61, 188, 333, 366, 429, 536, 558, 566, 908, 938, 1113, 1471, 1669, 1930, 1932, 2010. **Ser.** V. 23, 123, 225, 329, 367, 478, 532, 1147, 1158, 1230, 1259, 1360, 1469, 1584, 1670, 1800, 1825, 1857, 2028, 2420, 3238, 3313, 3334, 3406, 3425, 3687, 3779, 3898, 4319, 4325, 4416, 4503, 4574, 4639, 4749.

Listy zastawne 5% 37-letnie.

Ser. I. Nr. 169. **Ser.** II. Nr. 198, 443, 601 1244. **Ser.** III. N. 853, 1413, 1452, 2161, 2600, 2614, 2833, 3236, 3388, 4061, 4172, 4315, 4882, 5083, 5457, 5633, 5723, 5847, 6219, 6231, 6320, 6510, 6696, 6896, 7186, 7475, 7496, 7565, 8187, 8398, 8442, 8934, 9138, 9221, 9651, 9635, 9728, 9883. — **Ser.** IV. Nr. 766, 856, 892, 1065, 1223, 1286, 1488, 1648, 2069. — **Ser.** V. Nr. 813, 1235, 1343, 1513, 1531, 1597, 1702, 2348, 2728, 2943, 2979, 3202, 3334, 4122, 4195, 4661, 5413, 5595, 5753, 5840, 5916, 6057, 6265, 6352, 6967.

Dyrekcya galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego wzywa niniejszem posiadaczy powyższych listów zastawnych, aby się po wypłatę kapitału od d. 31. grudnia 1879 r. począwszy zgłosili, ponieważ procentowanie tych listów zastawnych z oznaczonym dniem ustaje i gdyby kupony za dalszy czas wypłacone były, przy odbieraniu kapitału potrącone zostaną.

Z biskupiego Konsystorza,
w Tarnowie dnia 1. Lipca 1879.

L. 1599.

Wykaz sprawionych rzeczy lub przedsięwziętych reparacyj w kościołach i plebaniach Dekanatu Nowo-Sandeckiego w r. 1878.

W Chomranicach. 1. Pobito dach na kościele ze strony północnej kosztem konkurencyi za 119 złr. 67 cnt. 2. Wystawiono dwa piece w plebanii kosztem konkurencyi, przytem wymurowano część ściany, na co konkurencya dała 42 złr. 28 cnt. ks. pleban 4 złr. 50 cnt. razem 46 złr. 78 cnt. 3. W. Pani Maria Zielińska ofiarowała ozdobną sukien-

kę na puszkę wartości 10 złr. 4. Podwyższono na łokieć szutrem wstęp do plebanii kosztem ks. plebana i płazakami wyłożono za 7 złr. 32 cnt. 5. Sprawiono nowe bukiety na świéce za dary pobożne wartości 4 złr. 6. Dano schody i ganek do nowéj plebanii kosztem ks. plebana za 19 złr. 67 cnt. 7. Wydylowano końską stajnie kosztem konkurencyi 4 złr. a ks. plebana 2 złr. razem 6 złr. 8. Poszyto słomą a częścią i gontem piwnicę za 10 złr. 20 cnt. do tych dołożył ks. pleban 8 złr. 20 cnt. 9. Naprawiono bieliznę kościelną za 1 złr. 85 cnt. kosztem ks. plebana. Wydano: konkurencya 167 złr. 95 cnt. pobożne ofiary 14 złr. ks. pleban dołożył 43 złr. 54 cnt. w. a. Razem wydano 225 złr. 49 cnt. a. w.

W Jakóbkowicach. 1. Kamieniami wyłożono i wyszutrowano wjazd na plebanią kosztem 12 złr. przez ks. plebana. 2. W. Pani Tekla Skrzyńska posesorka Wronowic dała 10 złr. na bramkę żelazną do kapliczki w Zbikowicach. Jaśnie Wielmożna pani kolatorka Baronowa Przychocka podarowała kościołowi piękny ornat biały z potrzebami wartości koło 30 złr. 3. Reperowano ornaty, kapy i bieliznę kościelną, materyą różną za 28 złr. 12 cnt. 4. Sprawiono sukienkę na puszkę za 4 złr. 30 cnt. 5. Okienka we wieży kościelnéj zadrutowano za 2 złr. 30 cnt. 6. kupiono 2 kropidła za 80 cnt. 7. Sprawiono Dalmatyki duże dla kościoła parafialnego na co wydano 83 złr. 50 cnt. Wydano z ofiar pobożnych 40 złr. ks. pleban ze swojéj oszczędności wydał 130 słr. 90 cnt. Razem 170 złr. 90 cnt.

W Kamionce wielkiéj. 1. Sprawiono 6 par blaszek do bukietów na świéce za 1 złr. kosztem ks. plebana. 2. Pleban wybudował swym kosztem chlewy na trzodę za 35 złr. 3. Panna Wanda Gadomska ofiarowała sukienkę białą na puszkę, wartości 10 złr. 4. Z pobożnych składek sprawiono kamienne odrzwia do babieńca i kropielnicę kamienną przy wejściu do kościoła za 15 złr. 5. Ks. pleban sprawił dwa flakoniki do bukietów na wielki ołtarz za 80 cnt. 6. Z pobożnych składek odzłocono kielich mszalny za 15 złr. 7. Ks. pleban sprawił zawiaski do drzwi ogrodowych za 20 cnt. 8. Sprawiono ze składek kanon do ołtarza przemienienia Pańskiego za 4 złr. 20 cnt. 9. Ks. pleban sprawił poduszkę na klęcznik w zakrystyi za 1 złr. 50 cnt. 10. Owakowano mury koło kościoła za 6 złr. nie rachując wapna, pomocy, zwiezienia i piasku. 11. Konkurencya pobiła dach na kościele trupiarni, kaplicy kosztem 300 złr. oprócz tego ks. pleban dał nowy płot koło stodoły, inne płoty kazał ponaprawiać i porobił inne porządki koło domu. Na to konkurencya wydała 300 złr. z ofiar 44 złr. 20 cnt. ks. pleban 44 złr. 50 cnt. Razem wydano 395 złr. 20 cnt.

W Kamionce małéj. filii do Ujanowic. 1. Odzłocono nowy ołtarz ś. Józefa za 90 złr. na to z ofiar było 80 złr. ks. Expozyt dołożył 10 złr. 2. Sprawiono obraz Pana Jezusa w grobie za 25 złr. ofiary uczyniły 25 złr. 3. Sprawiono nowy lampiarz przed wielki ołtarz za 25 złr. na co z ofiar było 20 złr. a ks. Ekspozyt dodał 5 złr. 4. Pani Ludwika Głombińska z Rozdziela dólnego darowała do kościoła cztery, obrazy olejno malowane na płótnie w wartości koło 40 złr. Wydano z ofiar 165 złr. z oszczędności ks. Ekspozyta 15 złr. Razem 180 złr.

W Męcinie. 1. Sprawiono obraz cudownego objawienia się N. P. Maryi w Gerzwaldzie za 40 cnt. 2. 18 bukietów na światło ołtarzowe, za firanki do ołtarza N. P. M.

za 10 złr. 3. Za nowe drzwi i zamek przy kuchni dano 3 złr. 70 cnt. 4 Za 2 bramki do podwórza 4 złr. 5. Za nowe nakrycie piwnicy w polu 8 złr. 6. Za naprawienie wrót do stodoły 1 złr. 7. Chlewy dla trzody naprawiono za 3 złr. 8. Lampy do kościoła kupiono za 36 złr. Wydano z fundacyi stałéj 3 złr. z dobrowolnych składek 7 złr. 40 cnt. z oszczędności ks. plebana 2 złr. 26 cnt. Razem 31 złr. 42 cnt.

W Mystkowie. 1. Józef Kruciek z Cieniawy sprawił ornat za 25 złr. 2. Gmina Cieniawy sprawiła ornat za 33 złr. do czego dodał ks. pleban 12 razem za 45 złr. 3. Maryanna Gencowa ofiarowała obrus na ołtarz haftowany wartości 6 złr. taż sama ofiarowała firanki do wielkiego ołtarza za 5 złr. 4. Sprawiono szafę dużą na bieliznę do zakrystyi za 17 złr. 5. Pokryto sygnaturkę i olejno pomalowano. 6. Wzmocniono wiązanie wieży, pokryto takową częścią deskami, częścią gontami, przybudowano do niéj komorę z forsztów na przechowanie sprzętów kościelnych. 7. Dano nowy dach na kościele od strony północnéj, pokryto kaplice i dano podsiebitkę. — Roboty ad 5, 6, 7 uskuteczniła konkurencya kosztem 519 złr. z ofiar wydano 61 złr. ks. pleban z oszczędności swéj wydał 12 złr. razem 392 złr.

W Nowym Sączu. 1. Przerobiono bramę kościelną wnętrzną, kosztem ofiarności za 79 złr. 20 cnt. 2. Sprawiono nowe balasy przed wielki ołtarz kosztem ofiarności za 118 złr. 50 cnt. 3. Sprawiono pokrycie ceratowe na wielki ołtarz kosztem ofiarności za 3 złr. 50 cnt. 4. Z ofiarności naprawiono organek za 15 złr. 5. dtto spawiono podwójną stułę do chrztu ś. za 2 złr. 50 cnt. 6. Z ofiarności wydano na reperacye komży i bielizny 16 złr. 70 cnt. 7. Kosztem konkurencyi sprawiono stalla dębowe do presbyterium za 600 złr. Na plebanii przestawiono piece, zreperowano dach, piwnicę &c. kosztem oszczędności ks. proboszcza za 70 złr. Wydano więc z konkurencyi 600 złr. z ofiar 235 złr. 40 cnt. z oszczędności ks. proboszcza 70 złr. Razem 905 złr. 40 cnt.

W Pisarzowy. 1. Sprawiono pająk z drzewa gustownie wyrznięty za 75 złr. 2. Dywan przed wielki ołtarz za 30 złr. 3. Zrestaurowano folwark za 40 złr. 4. Obraz Najś. Panny Maryi w ramach złoconych za 7 złr. 5. Czterech Ewangelistów w obrazach olejnych za 48 złr. Wydano razem 200 złr.

W Tęgoborzy. 1. Z oszczędności ks. plebana sprawiono grób nowy dla Pana Jezusa na pamiątkę śmierci jego w wielkim tygodniu za 15 złr. 2. Ornat nowy z przyborami za 20 złr. 3. Dwa koryta dla trzody chlewnéj za 3 złr. 4. Podmurowano ściany w stajni końskiéj za 2 złr. 5. Poprawiono dach na plebanii i ekonomicznych budynkach za 3 złr. Parafianie sprawili krzyż dębowy z wyzłoconym wizerunkiem ukrzyżowanego Pana Jezusa na cmentarz parafialny za 28 złr. Wydano więc z ofiar 28 złr. z oszczędności ks. Plebana 49 złr. razem 77 złr.

W Ujanowicach. 1. Ks. Pleban kazał zrobić nową rzeźbę do ołtarza p. Jezusa za 4 złr 2. Sprawił 3 paski za 1 złr. 80 cnt. 3. Nakupił lamp za 1 zlr. 60 cnt. 4. Za sztachety koło domu wydał 36 złr. 80 cnt. 5. Pokrył dach na stodole za 21 złr. 70 cnt. 6. za bramę wjazdową wydał 13 złr. 7. Jaśnie W. Pani Baronowa Przychocka kolatorka darowała ornat biały wartości 25 złr. 8. Wyrestaurowano dach na wieży i

pobito dach na kościele kosztem konkurencyi za 251 złr. 23 cnt. razem wydano z konkurencyi 251 złr. 23 cnt. z dobrowolnych ofiar 25 złr. z oszczędności ks. plebana 83 złr. 90 cnt. Razem wydano 360 złr. 13 cnt.

W Zbyszycach, 1. Bractwo Rożańcowe sprawiło 6 lichtarzy z blachy mosiężnéj za 50 złr. ks. pleban dodał 10 złr. 2. Ks. pleban swoim kosztem wyreperować kazał za 3 złr. 50 cnt. 3. Sprawiono antypedium za 6 złr. z ofiar 4 złr. 2 złr. ks. pleban dodał. 4. Odświeżono wielki ołtarz za 35 złr. 50 cnt. z ofiar było 20 złr. ks. pleban dodał 15 złr. 50 cnt. 5. Odmalowano stopień przed ołtarzem Matki Boskiéj za 4 złr. z ofiar było 2 złr. ks. pleban dodał 2 złr. 6. Pokryto część stodoły kosztem ks. plebana za 15 złr. 7. Bractwo Różańcowe sprawiło feretronik za 15 złr. 8. Reperowano ornaty, materie potrzebne &c. dał ks. pleban 8 złr. 50 cnt. 9. Ks. pleban dał na wielki ołtarz płótno angielskie pod lichtarze za 3 złr. 50 cnt. Wydano z dobrowolnych składek 81 złr. z oszczędności ks. Plebana 60 złr. prócz tego ks. pleban wiktował robotników pod 2, 3, 4, 5, 7, 8. przy robotach wykazanych.

Z Urzędu dekanalnego Nowo-Sandeckiego, w Jakóbkowicach dnia 10. Marca 1879.

Ks. Franciszek Gabryelski, Dziekan.

N. 1237.

Celibat w katolickim kościele.

(Ciąg dalszy zob. stronę 61, 62, 65, 69.)

Trzeba tu jeszcze wspomnieć o ważniejszym w pewnym względzie a tu odnośnym fakcie, który powszechny obowiązek Celibatu na Zachodzie około połowy 4 wieku jak najdobitniéj wyświeca. Maasen znalazł w rękopisie w Kercelli wyciąg z dwóch cesarskich rozporządzeń, *) przez które dzieci po wyświęceniu ojców na Biskupów, Kapłanów i Diakonów zrodzone, skazane były do podrzędnych robót przymusowych w interesie publicznym tak zwanych munera sordida, (i tem samem czyniły je niezdatnemi do przyszłego powołania kapłańskiego.) Starsze z tych rozporządzeń pochodzi od cesarzów Walensa i Walentyniana i Gracyana, przypada więc na lata od 367 do 378. A świeckie prawodawstwo przyznać to trzeba, mogło w ten sposób jedynie instytucyą w kościelnéj karności, życiu i katolickiem sumieniu oddawna zakorzenioną owładnąc jak to w owych czasach, gdy Jowisz krzyżowi na tronie cesarskim miejsce zrobił, często się działo.

Z czasu przed rokiem 305, a więc z okresu około 260letniego nie wiele mamy odnośnych do naszego przedmiotu piśmiennych dokumentów. Wszelako i tu mała ilość wystarczy, by dostatecznie pewne wnioski ztąd wyprowadzić. W liście (66) s. Cypryana († 254) w którym wspomina, że jego poprzednicy zakazali za takich po ich śmierci mszy św. ofiarować, którzy w testamencie kleryka postanowili przełożonym i zawiadowcą majątku,

---

* Porównaj: Hänel in: Bericht über die Verhandlung der kön. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften aus Leipzig XX. Seite 1.

używa tenże tak dosadnych wyrazów o wyłącznem przeznaczeniu kapłanów i diakonów do służby Bożéj i o niepołączalności duchownego ze świeckiem powołania tak, że lubo tego nie powiedziano wyraźnie, Celibat się przedstawia jako konieczny wynik tego zapatrywania i to zapatrywanie bez tego przypuszczenia nie miałoby należytego sensu. U Hermasa (ed. Gebhardt str. 250) więc w II. wieku mowa jest o pobożnych Biskupach (i kapłanach), „którzy zawsze czysty prowadzili żywot,“ czego ze względu na tak wybitne podniesienie nie można tłomaczyć o wolności od występków contra sextum, ale tylko o panieństwie.

O wiele wyraźniejszém i niewątpliwie dowodnem jest miejsce u Tertulliana (więc z II wieku). W traktacie swym de exhortatione castitatis na końcu stara się zaprzyjaźnionego z sobą wdowca przez wskazanie na przykład żyjącego w celibacie kleru od powtórnego powstrzymać małżeństwa. „Quanti igitur et quantae in ecclesiasticis ordinibus de continentia censentur, qui Deo nubere maluerunt, qui carnis suae honorem iustituerunt, quique se jam illius pudoris filios dicaverunt, occidentes in se concupiscentiam libidinis, et totum illud, quod intra paradisum non potuit admitti.“ Dowod jest niezbity. Bo gdyby powściągliwość kleru nie była powszechnym obowiązkiem; toby mu mógł był przyjaciel odpowiedzieć: Jakiem prawem go chce namówić jako laika, do czego i kler nie jest zobowiązany i tylko częściowo się do tego poczuwa. I dziewictwo żeńskiego oddziału kościelnych, osób (wdów, Dyakonis i poświęconych Bogu dziewic) które pod quantae rozumieć się mają, czyni ten sam przymiot i u męskiego kleru (quanti) w tem z niemi zupełnie zrównanego niewątpliwem.

Szczupła liczba jeszcze istniejących (bo któż policzy zaginione) świadectw Ojców świętych z pierwszych trzech wieków nie może bynajmniéj zadziwiać. Wszakże ten sam los skąpego udokumentowania podziela nie jeden ważny katolicki dogmat, nie jedna jeszcze ważniejsza katolicka instytucya jak spowiedź i inne. I któż wreszcie może w czasach walk i krwawego męczeństwa czego innego się spodziewać. Ku zadziwieniu wraca to samo zjawisko i późniéj znowu. Pisma ojców kościoła zawierają i w późniéjszych okresach, w których celibat według powszechnéj zgody dawno prawnie istniał i powszechnie był przestrzegany, tylko nader skąpe o nim wzmianki i to tylko przy sposobności, Nikt nie wątpi n. p. że w czasie s. Augustyna celibat w łacińskim kościele tę samę postać i moc obowiązującą miał jak obecnie; wszakże przecież ten sam Biskup św. był obecnym na kilka afrykańskich Soborach, które wszystkich Biskupów, księży i diakonów do powściągliwości obowięzywały. A przecież u niego znajduje się tylko jedno okazyonale świadectwo (de adult. conjug. II. 22).

U ś. Hieronyma, który do mówienia o téj materyi częściéj się spowodowanym widział znachodzimy tylko 5 razy, u Ambrożego, chwalcy panieństwa tylko dwa razy celibat księży wspomniany. Natomiast tem częściéj mówią jak nadmieniono, papieskie dekretały i kościelne Sobory, więc prawo kościelne i ustawodawstwo o téj materyi. To względne milczenie, lub skąpe wzmiankowanie Ojców kościoła o tym przedmiocie dowodzi wyraźniéj, aniżeli co bądź innego, że celibat księży był powszechnie ustaloną, samo przez siebie się rozumiejącą, w praktycznym życiu zakorzenioną instytucyą tak dalece, że obszerne roztrząsania nie były potrzebne, dowodzi, że teoretycznie prawie całkiem niezaprzeczony, nie potrzebował jak inne zaczepiane prawdy obrony ex professo.

Gdyby nawet owe powyżéj przytoczone świadectwa i aluzye najdawniejszego czasu nie istniały, toby i tak przecież żadne badanie dziejów, które sobie rości prawo do bezstronności i miłości prawdy, nie mogło ze stanu rzeczy od 4. wieku począwszy innego wyprowadzić wniosku jak ten, że celibat sięga wieku apostolskiego. Jeżeli jak to już powyżéj dotknięto od początku 4. wieku dowodnie na całym zachodzie obowiązek Biskupów, kapłanów i diakonów do zupełnéj powściągliwości, jako prawo niewzruszone istniał, którego przekroczenie za ciężki grzech i świętokradztwo uważanem i karanem było, to przemawiają wszystkie dowody za tem, że przykazanie namiętnościom tak niedogodne od Apostołów pochodzi, i z kościołem od początku jest zrośniętem podobnie jak spowiedź do ucha i post. A jeźli nie tak, dla czegoż we wszystkich historycznych źródłach pierwszych trzech wieków nie czytamy nic o reklamacyach na przeciwko świeżo nałożonemu obowiązkowi i odwoływaniu się na przeciwną dawniejszą praktykę? Tak samo o żadnych faktach ożenionych kleryków nie czytamy, którzyby po otrzymaniu większych święceń w małżeństwie daléj żyli. Już z powodu tego zupełnego braku przeciwnego dowodu powinnaby ustawa celibatu, która na początku 4. wieku była wolną od wszelkiéj zaczepki i dla wcześniejszéj epoki jako obowiązującą być uznaną.

A to tem bardziéj gdyż Papieże i Sobory od owego czasu wyraźnie oświadczają, że tylko rozporządzenia Apostołów i praktykę starożytnych czasów chrześciańskich usilnie zalecić chcą. Tak ś. Siricyusz papież przemawia do afrykańskich Biskupów w pismie, które kapłanom i diakonom powściągliwość nakłada: iż nie daje nowego przykazu, lecz chce mieć zachowane, co przez opieszałość i lenistwo niektórych zostało zaniedbane, ale rozporządzeniami Apostołów i Ojców zostało postanowione (non quae nova praecepta aliqua imperent, sed quibus ea, quae per ignaviam, desidiamque aliquorum neglecta sunt, observari cupiamus, quae tamen apostolica et patrum constitutione sunt constituta.)

Jeszcze dobitniéj opiewa odnośne oświadczenie Soboru Kartagińskiego z r. 390. które prawie dosłownie powtórzył Sobór z r. 419. „Przystoi aby poświęceni biskupi i kapłani Boży jako też i diakoni t. j. ci, którzy boskim służą tajemnicom, zupełnie byli powściągliwi, aby w prostocie o co Boga proszą, otrzymać mogli, abyśmy i my zachowali, co apostołowie nauczali i co starożytność zachowała (ut quot Apostoli docuerunt et ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus). Byłoby zaiste więcéj aniżeli zuchwałem twierdzenie, iż owi papieże, biskupi i sobory przed 1500 laty mówili świadomo nieprawdę, lub nie wiedzieli, co mówili, jeżeli tylko okresem 300 lat od Apostołów oddzieleni odwołują się na rozporządzenie jako na starą tradycyą i naukę apostolską, którym pominąwszy żywą świadomość źródła, zapewne jeszcze obfite środki pomocnicze służyły, aby się o apostolskim początku celibatu przekonać mogli, na których nam obecnie dzięki niszczącym wpływom czasu schodzi.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae, die 7. J lii 1879.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1879. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis, Impensis Consistorii.